

بسم الله الرحمن الرحيم
عملیات والفجر ۸ در یک نگاه

نام عملیات: والفجر ۸

رمز عملیات: یافاطمه الزهرا(س)

منطقه عملیاتی: جبهه جنوبی - فاو

مدت زمان عملیات: ۶۴/۱۱/۲۰ لغایت ۶۵/۲/۹ (۷۸ روز) ساعت: ۲۲:۱۰

نوع عملیات: گسترده

وسعت مناطق آزاد شده: *****

اهداف عملیات: تصرف شهر فاو و تهدید بصره از جنوب

فرماندهی عملیات: قرارگاه خاتم الانبیاء (سپاه پاسداران انقلاب اسلامی)

سازمان عمل کننده: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - پشتیبانی آتش توپخانه و هوانیروز و نیروی هوایی ارتش

استعداد نیروهای خودی: ۱۴۰ گردان پیاده از سپاه - ۱۶ گردان توپخانه سپاه و ارتش

استعداد نیروهای دشمن: ۱۲۶ گردان پیاده - ۳۳ گردان زرهی - ۲۳ گردان مکانیزه - ۲۹ گردان کماندو - ۲۰

گردان گارد ریاست جمهوری

نتایج عملیات: قطع ارتباط عراق با خلیج فارس، پاکسازی اروند رود، دور کردن آتش از شهرهای آبادان و

خرمشهر و آزادسازی شهر بندری و اسکله فاو، انبارهای نفتی شمال و غرب فاو، کارخانه تصفیه نمک، مرکز

پشتیبانی و پایگاههای نیروی هوایی عراق، سکوهای پرتاب موشک

خسارات وارده به دشمن:

۵۰۰۰۰ کشته و زخمی - ۳۰۰۰ اسیر - انهدام ۶۰۰ دستگاه تانک و نفربر - انهدام ۵ فروند هلی کوپتر - انهدام

۵۰۰ دستگاه خودرو - انهدام ۱۵۰ قبضه توپ - انهدام ۳۹ فروند هواپیما - انهدام ۵ دستگاه مهندسی - انهدام ۳

فروند ناوچه - انهدام ۲ فروند ناوچه موشک انداز - انهدام ۵۵ قبضه توپ پدافند هوایی

غنائم: *****

۱ - جغرافیای منطقه ی عملیات:

شهر فاو جنوبی ترین قسمت خاک عراق در شمال خلیج فارس است و ساحلش در اروند نخلستانی است و نه‌رهای بسیاری دارد. در ساحل اروند اسکله های چوبی وجود دارد که برای پهلو گرفتن شناورهای سبک و کشتی های با آب خور کم استفاده می شود. شهر فاو همانند نعل اسبی بین رودخانه ی بزرگ اروند و خورعبدا... قرار گرفته است. این منطقه تنها راه ارتباطی عراق با خلیج فارس است. با گرفتن این شهر بندری می توان گفت بندر بسیار عظیم بصره بی مصرف شده و تنها هزینه ی نگه داری آن برای رژیم بعث باقی می ماند. فاو علاوه بر نقش استراتژیک و اهمیت نظامی خود، دارای ارزش اقتصادی فراوان در روند اقتصاد عراق است بطوری که در جغرافیای منطقه شهر فاو به عروس بحر (عروس دریا) معروف است. نخلستانهای بسیار گسترده ی خرما، انبار های عظیم نفت، شاه‌رگ ارتباطی اسکله های البکر و الامیه و فراورده های بیشمار دیگر نظیر حنا و نمک، فاو را ارزشی استثنایی بخشیده به عبارتی کوتاه می توان شهر فاو را شهر خرما ، نمک و انبارهای نفت معرفی کرد.

- منطقه فاو در جنوبی ترین قسمت خاک عراق قرار دارد.

- خلیج فارس در جنوب شهر فاو واقع شده است.

- رودخانه اروند در شرق فاو قرار دارد.

- خور عبدا... در غرب شهر فاو قرار گرفته است .

دو طرف ساحل شرقی و غربی فاو نخلستان و نه‌رهای متعددی وجود دارد در این منطقه رودخانه بهمنشیر به موازات اروند رود به خلیج فارس می ریزد و در ایران شبه جزیره آبادان و در عراق شبه جزیره فاو قرار دارد. ~~که~~ مهمترین شهر عراقی نزدیک به فاو، بصره می باشد. ضمن آنکه شهر های ابوالخصیب، زُبیر، صفقان، اُم القصر همگی در همین منطقه واقع شده اند.

- وجود شهرهای ایرانی آبادان، خرمشهر و محدوده ی شلمچه و اروند رود نیز پیش از پیش به اهمیت منطقه افزوده است.

- کشور کویت نیز کمترین فاصله با این منطقه حساس را دارد.

- نزدیکی به جزایر بوبیان و خورعبدالله و پایانه های نفتی الامیه و البکر در خلیج فارس بر اهمیت و حساسیت آن (فاو) افزوده است.

- پایگاههای موشکی عراق در فاو موشکهای کرم ابریشم شلیک و کشتی های ما رادر خلیج فارس هدف قرار میداد.

- اگر ایران خورعبدا... را می گرفت نیروی دریایی عراق مجبور بود در منتها الیه خورعبدا... (شمال) بماند و راه ورودی به خلیج فارس و آبهای آزاد دنیا را از دست می داد .

- در فاو ۳ جاده ی مهم وجود دارد که به بصره ختم می شود :

جاده ی البحار- فاو (۹۱ کیلومتر)

جاده ی استراتژیک بصره- فاو(۸۲ کیلومتر)

جاده ی ام القصر- فاو(۵۰ کیلومتر)

در (فاو) کارخانه نمک و تعدادی سیل بند وجود دارد که عارضه مهمی به حساب می آید. و نمکزار بودن و باتلاقی بودن اطراف کارخانه نمک امکان استفاده از ادوات زرهی را میسر نمی ساخت و زمینهای دیگر منطقه به دلیل شوره زار بودن در زمان بارندگی لغزنده و تردد وسایل نقلیه را بامشکل مواجه می ساخت.

- عوارض طبیعی

- رودخانه ها

- **رودخانه اروند :** عارضه مهم این منطقه رودخانه اروند است . اروند به معنی تیز و تند رو، اگر اروند را با تلفظ «او-روند» بخوانیم به معنی آب رونده است. تا سه هزار سال پیش از میلاد مسیح (ع) اروند رود وجود نداشت و رودخانه های دجله، فرات و کارون جداگانه به دریا می ریختند. با سقوط ساسانیان و به دلیل عدم مراقبت، سد ها شکسته شد و دو رودخانه دجله و فرات درالقرنه به هم پیوستند و اروند رود را تشکیل دادند.

هم اکنون ۸۱ کیلومتر از ۱۷۵ کیلومتر طول شط العرب- از محل پیوستن نهر خین به این رودخانه تا دهانه خلیج فارس- مرز مشترک ایران و عراق محسوب که اروند نامیده می شود. عرض اروند رود بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ متر و عمق آن بین ۹ تا ۱۵ متر در نوسان است و هنگام جزر و مد آب، تغییر می یابد و در عین حال برای کشتیرانی مناسب است. اروند رود را به علت جزرو مد ها و نوع جریانش (جریان آرام بر سطح و جریان سریع و متلاطم در عمق) رودخانه وحشی نیز می نامند.

- **رودخانه بهمنشیر:** بهمن شیر همان شاخه اصلی کارون است که ابتدا بهمن اردشیر و به مرور زمان بهمنشیر نام گرفت. این رود که ۸۵ کیلومتر طول دارد در شمال جزیره ی آبادان جاری است و به خلیج فارس می ریزد و از آن نهر های متعددی منشعب می شود که کرانه های دو طرف رود را آبیاری می کند.

- شهرها و روستاها و سایر...

- **اروند کنار:** اروند کنار شهری است در شهرستان آبادان که در ۵۲ کیلومتری جنوب شرقی آبادان قرار دارد به شهر اروند کنار که قبلاً قصبه یا گسبه نام داشت (قصبه النصر هم می گویند) در زمان پهلوی دوم و در سال ۱۳۳۸ به شهر اروند کنار تغییر نام یافت. این شهر بندری، اسکله و امکانات بارگیری برای لنج های کوچک دارد و آخرین حد خشکی در جنوب جزیره آبادان است و رو به روی آن شهر فاو، بندر معروف صادراتی و پایانه ی انبارهای نفتی عراق قرار دارد. اهالی این منطقه عرب زبان بوده و بیشتر آن ها شیعه هستند اما تعداد کمی از صابئین نیز در آن زندگی می کنند.

از لحاظ طبیعی، اروند کنار به صورت دشت نسبتاً همواری است که از رسوبات رشته کوه زاگرس تشکیل شده است.

- **چوئبده :** روستای چوئبده در ۴۵ کیلومتری جنوب شرقی آبادان و ۱۰ کیلومتری شمال قفص در کنار رود بهمن شیر قرار دارد. با سقوط خرمشهر و محاصره آبادان بسیاری از مردم با رساندن خود به این روستا از طریق رودخانه بهمن شیر با لنج و یا بالگرد به بندر امام خمینی (ره) و ماهشهر نقل مکان کردند.

در طول جنگ این منطقه محل تردد لنج ها و بالگرد ها یی بود که نقل و انتقال نیرو و مهمات از بندر امام خمینی (ره) و ماهشهر را بر عهده داشتند. در عملیات والفجر ۸ نیز از اسکله چوئبده استفاده فراوانی شد.

- **پاسگاه ها :**

در ۲ تیر و ۱۰ شهریور ۱۳۵۹ نیز نیروی دریایی ارتش عراق ناوگان جنگی خود را در این منطقه متمرکز نمود که به نظر می رسید همه ی این تحرکات جهت کنترل بر اروند رود بوده است. مهم ترین پاسگاه ایران در بخش اروند کنار پاسگاه های مینوحی، سعدونی، نهر علی شیر، نهر ابتر و خرما بود که در مقابل پاسگاه های فاو شمالی و فاو جنوبی عراق به فعالیت می پرداختند. پیش از آغاز جنگ، برخی از این پاسگاه ها مانند پاسگاه خرما اروند کنار (به ویژه در ۱ و ۲۰ شهریور ۱۳۵۹) با تجاوز نیروی دریایی عراق روبه رو بوده است.

- **اسکله های نفتی :**

در شهریور ۱۳۶۵ و طی عملیات موفقیت آمیز کربلای ۳، رزمندگان قرارگاه نوح با حرکت از قسمت های جنوبی بخش اروند کنار، دو اسکله الامیه و البکر را که مهم ترین پایانه های نفتی و پایگاه های دریایی عراق در خلیج فارس بودند منهدم ساخته و آرایش دشمن را در خلیج فارس متلاشی ساختند.

۲ - **سابقه نظامی منطقه**

- **قبل از انقلاب :**

از آغاز تشکیل کشور عراق در پایان جنگ جهانی اول، همواره ادعاهای غیر حقوقی این کشور بر مالکیت کامل اروند رود، از مباحث اصلی اختلافات مرزی ایران و عراق بود که سرانجام بر اساس معاهده ۱۹۷۵ الجزایر، ژرفگاه (خط القعر و یا خط تالوگ) رودخانه به عنوان خط مرزی تعیین شد.

یکی از اهداف رژیم بعثی در هجوم سراسری به ایران، حاکمیت مطلق بر اروند و انتقال مرز خود به ساحل شرقی این رودخانه بود. در خرداد ماه ۱۳۵۸ دولت عراق با اعزام ناوچه های گشت زنی شروع به تقویت پاسگاه های مرزی خود در ساحل اروند نمود و بالگردهای آن کشور بر فراز اروند رود به پرواز در آمدند.

– هجوم عراق :

با شروع جنگ تحمیلی اروند رود به سبب عریض بودن و تاثیرات ناشی از جزر و مد خلیج فارس بر این رودخانه – که هر گونه عملیات نظامی را با محدودیت مواجه می ساخت مورد توجه نیروهای نظامی دو کشور ایران و عراق قرار نگرفت و فقط دو کشور با آتش توپخانه به تاسیسات نظامی و غیر نظامی مستقر در ساحل دو طرف اروند رود آسیب می زدند، در دومین ماه جنگ، ارتش عراق در حالی که از ساحل جنوبی این رودخانه، آبادان را می کوبید از سمت شمال این شهر پیشروی کرد و در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۹ با عبور از بهمن شیر به نزدیکی اروند رود رسید. دشمن سعی داشت با پیشروی از جاده خسروآباد تا شهر اروند کنار در عراضی شمالی این رودخانه استقرار یافته و بر آن تسلط کامل یابد، لیکن با مقابله ی مدافعان آبادان عقب رانده شد. با پایان جنگ و به رسمیت شناختن دوباره ی قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر توسط عراق اروند رود دگر بار حیات خویش را بازیافت.

۳ – فضای سیاسی حاکم بر مملکت و بین الملل:

- جمع بندی جلسات فرماندهان سپاه
- توان موجود کاهش یافته و نه تنها برای پیروزی کامل نظامی بلکه برای ادامه جنگ هم کافی نیست.
- با توان موجود می توان عملیات محدود انجام داد.
- باید یک فرماندهی واحد، با اختیارات و ستاد تخصصی، با قدرت کشور(دولت) را به سوی جنگ بکشاند و کلیه امکانات و نیروها را برای پیشبرد جنگ به کار گیرد.
- حضرت امام (ره): اعتقاد دارد که جنگ در راس همه امور است .
- ادامه همکاری ارتش با سپاه به صورت گذشته امکان پذیر نیست لذا باید به صورت جداگانه و مستقل همکاری کنند. ارتش و سپاه طرح عملیات را بدهند شورای عالی دفاع تصمیم بگیرد و هر کدام در زمین های خودشان بجنگند.
- بدلیل کمبود آتش توپخانه و هوایی و زرهی خودی و برتری دشمن عملیات ها در شب و با توجه به اصل غافلگیری باشد.

و در همین زمان این شائبه که (سپاه تمایل به ادامه جنگ ندارد) گسترش یافت و سپاه نظر حضرت امام (ره) را سرلوحه کار خود قرار داده و پیروی می کند و سپاه بر پایه همین اساس که در مرحله جدید بار جنگ را به تنهایی بر دوش می کشید. و تحت فشار جریانهای سیاسی قرار گرفته بود اساسنامه ای را تبیین و از آن به شرح ذیل پیروی می کرد:

- ضرورت ادامه جنگ با جنگ دراز مدت.
- توان و سازمان سپاه برای عملیات های گسترده افزایش یابد.
- اجرای عملیات های محدود با هدف زنده نگه داشتن جنگ و فشار نظامی بر دشمن.
- طرح ریزی و اجرای عملیات گسترده به صورت مستقل.
- سپاه در طول خرداد ۶۴ تا شهریور ۶۴ سلسله عملیات های محدودی را انجام داد که آثار مثبتی بر جای گذاشت.
- با توجه به تجربیات ویژه حاصله در عملیات های (خیبر و بدر) - منجر به تعیین شرایط جدیدی شد و سپاه پاسداران برای یک عملیات سرنوشت ساز نیاز به امکانات و تجهیزات ذیل داشت:
- در اختیار داشتن حداقل ۱۵۰ گردان (در جبهه جنوب هدف های ارزشمند بدون ۱۵۰ گردان قابل تصرف نبود)
- بیش از ۱ میلیون گلوله توپ برای آتش پشتیبانی عملیات گسترده.
- سلاح ضد زره (حداقل ۳ هزار موشک تاو) برای عملیات گسترده.
- اجرای تک پشتیبانی در جزیره مینو.
- شرکت موثر نیروی هوایی ارتش برای پشتیبانی هوایی عملیات.

۴- فضای حاکم بر جبهه ها :

مشکل اصلی ایران در مرحله جدید جنگ یعنی سال ۶۴ با توجه به افزایش نیروی نظامی و تسلیحاتی عراق و از طرف دیگر ضعف تسلیحاتی و تجهیزاتی ایران مانع از پیشروی و پیروزی رزمندگان می شد و سپاه تنها ۸۰ گردان پیاده برای ۷ روز جنگ در اختیار داشت ضمن اینکه بخشی از توان سپاه به عنوان یک نیروی دفاعی در مناطق تصرف شده مانند: جزایر مجنون - هور زمین گیر شده بودند و به همین دلیل انجام عملیات نوعی ریسک و با عدم موفقیت همراه بود و ایران عملاً فاقد توانایی لازم جهت عملیات بلند مدت بود.

- تجزیه و تحلیل سپاه پاسداران از وضعیت عراق در سال ۶۴ :
- عراق توانائی جابجایی ۳ لشکر پیاده در هر منطقه را دارد و یک تیپ پیاده را در عرض کمتر از ۲۴ ساعت جابجا می کند و یک تیپ زرهی را در عرض کمتر از ۷۲ ساعت جابجا می کند.

- دشمن در هر زمان دارای ۵ لشکر زرهی و مکانیزه است که در عرض ۴ تا ۵ روز قابلیت مانور و جابجایی سریع را دارد.
- دشمن در هر زمان توانایی تمرکز ۴۰ گردان توپخانه را برای مقابله با نیروهای مهاجم را دارد.
- دشمن توانایی یک ماه بمباران و فشار هوایی به گستردگی عملیات بدر را دارد.
- دشمن توانایی اداره دو عملیات همزمان به وسعت ۳ تا ۴ لشکر را دارد.
- دشمن در برابر عملیات آفندی ما با ۱۰۰ گردان، می تواند با ۳۰۰ گردان آزاد مقابله کند.

۵ - قبل از عملیات

- دلایل انتخاب منطقه:

- بحث بررسی انتخاب منطقه عملیات والفجر ۸ از خرداد ماه ۶۴ شروع شد.
- برادر شمشانی (قرارگاه خاتم النبیه): ما باید در منطقه ای عملیات کنیم که:
- عملیات ما مبتنی بر توانمان باشد.
- توان دشمن در آنجا محدودتر باشد.
- بر اساس تجربه عملیات بدر و خیبر باشد.
- بتوانیم مسئله آتش دشمن را که در عملیات بدر موضوع اصلی بود حل کنیم.
- ویژگی های منطقه فاو بخاطر وجود آب در ۳ طرف شهر و رویارویی دشمن تنها از یک سو و امکان آتش پشتیبانی توپخانه خودی از روبروی آبادان تا فاو و زمین گیر کردن نیروهای دشمن و از سویی دشمن باور نمی کرد نیروهای ایرانی بتوانند باوجود رودخانه عریض و خروشان اروند وارد فاو شوند .

- اهداف عملیات :

- بر اساس طرح ریزی صورت گرفته اهداف زیر برای عملیات والفجر ۸ در نظر گرفته شد:
- تسلط بر اروند رود قطع ارتباط دشمن با دریا و تامین امنیت راههای دریایی خلیج فارس
- دور نمودن آتش دشمن از شهر های مرزی کشور
- تسخیر پایگاه های موشکی عراق در منطقه فاو (۳ نقطه) و تاسیسات مخابراتی حزب بعث عراق
- قطع جریان صدور نفت از طریق اسکله های البکر و الأمیه
- وارد کردن ضربه اقتصادی و نظامی بر دشمن
- شکست رویای پوچ ضربه ناپذیری بغداد

- نمایش قدرت و توانمندی ظفر مردان سپاه اسلام
- همسایه شدن با کویت
- تصرف شهر استراتژیک فاو و تهدید شهر بصره
- تهدید بندر ام القصر
- تأمین خور موسی و امکان تردد کشتی ها به بندر امام خمینی (ره)
- هر چه جنگ ایران و عراق تداوم می یافت در مسیر تحقق استراتژی ایران پیچیدگی و دشواری بیشتری بروز می کرد و ما نیاز به یک رویا رویی با عراق داشتیم که تمام توان خود را به میدان بیاورد و منهدم شود.
- و انهدام دشمن و تصرف زمین های استراتژی عراق از اهداف اصلی ایران بود.

- طرح عملیات ومانور

- جلسات هماهنگی عملیات :

- جلسه طرح عملیات والفجر ۸ ، ۲روز به طول انجامید و موارد ذیل مورد توجه قرار گرفت.
- تجارب عملیات بدر
- پیچیدگی ها و ویژگی های خاص این عملیات
- برادر محسن رضایی عامل موثر در طرح ریزی عملیات را این چنین عنوان کردند:
- " باید تمام تجربیات جنگ در این عملیات اعم از جنگ در آب ، جنگ با موانع ، جنگ در شهر، جنگ در دشت به کار گرفته شود "
- در واقع عملیات والفجر ۸ صحنه بروز تمام قابلیت های نظامی، ابتکار عمل و خلاقیت و خطر پذیری سپاه پاسداران برای پیشبرد اهداف جمهوری اسلامی ایران بود.
- نکته: مسائل مهمی که ساعت ها و در جلسات مختلف مورد بحث کارشناسی قرار گرفت به این شرح است:
- بررسی جز و مد آب در ساعت و روزهای مختلف
- بررسی حرکت غواصان در جز و مد آب
- هماهنگی غواصان در تاریکی مطلق و سرمای شدید و جز و مد در نیمه های شب
- هماهنگی چگونگی عبور غواصان در عرض نزدیک به یک کیلومتر اروند رود
- بررسی چگونگی خط شکنی غواصان (سر پل گیری - پاک سازی خط اول) و آماده سازی برای ورود نیروهای موج دوم
- بررسی چگونگی عبور قایق ها با توجه به پر بودن نهر های حاشیه اروند و جز و مد آب (موج دوم)
- چگونگی حرکت نیروهای موج دوم و پیاده شدن در ساحل دشمن و توسعه سر پل با تلاش آنها
- چگونگی تصرف نقاط حساس دشمن (اسکله چهار چراغ - بندر فاو - شهر فاو- پایگاه موشکی فاو)
- تسلط بر جاده های البحار- جاده استراتژیک (فاو- بصره) - ام القصر که در آستانه شهر به هم می رسیدند.

- گسترش میدان عملیات به سمت کارخانه نمک

- مقابله با حرکت دشمن از سمت بصره به سمت جنوب فاو

- تامین جناح های عملیات از شرق اروند و در غرب خور عبدالله.

- تشخیص خط پدافندی در شمال کارخانه نمک

برای اطمینان از عبور موفق نیروها و چگونگی شکستن خط و گرفتن سر پل ها و کسب اطلاع از میزان هوشیاری عراق نیاز به حضور در غرب اروند بود و همچنین با در نظر گرفتن اطلاعات عکس های ماهواره ای و دوربین های قوی از ساحل دشمن ۴ مرحله عملیات پیش بینی شد.

- عبور از رودخانه- شکستن خط- گرفتن سر پل و پاکسازی سر پل تصرف شده

- تصرف شهر فاو- رسیدن به خور عبدالله و استقرار در مثلثی شمال شهر (تقاطع البحار- فاو- بصره- ام القصر) و استقرار در پایگاه دوم موشکی در شمال غربی فاو باید در مرحله دوم عملیات انجام می شد و پایگاههای موشکی برای دشمن بسیار مهم بود.

- پیشروی تا کارخانه نمک و تشکیل خط دفاعی از اروند رود تا خورعبدا...

- رسیدن به زمین های شمالی کارخانه نمک و ایجاد خط پدافندی از ساحل غربی اروند تا خورعبدا...

- **مأموریت مرحله اول عملیات**، به لشکر های ۷ ولی عصر(عج)، ۵ نصر، ۴۱ ثارالله (ع)، ۳۱ عاشورا، ۲۵ کربلا، ۱۴ امام حسین(ع)، ۱۹ فجر و تیپ های ۴۴ قمرینی هاشم(ع) و ۳۳ المهدی (عج) واگذار شد.

- **مرحله دوم**، لشکر ۲۷ حضرت رسول (ص)، ۱۷ علی بن ابیطالب (ع)،

- **مرحله سوم** لشکرهای ۸ نجف و ۳۱ عاشورا برای تحقق طرح مانور می بایست وارد عمل می شدند.

- **مرحله چهارم** نیز تمام یگان های مورد نظر حضور داشتند.

- **تمام گردان های عمل کننده با آرایش مخصوص:**

- **موج اول:** غواص ها

- **موج دوم:** حرکت قایق ها در آبراه و نهر ها

- **موج سوم:** عبور وسائط و ماشین آلات مهندسی و پشتیبانی

نم نم باران ساعتی قبل از عملیات شروع شده است لبخند شوق و فرا رسیدن عملیات در چهره رزمندگان موج می زند و غواصان در میانشان حال دیگری حکم فرماست.

پرچم امام رضا (ع) از سوی فرمانده کل سپاه پاسداران در بسته ای متبرک به برادر مرتضی قربانی فرمانده لشکر ۲۵ کربلا مازندران تحویل شد که در بلندترین گلدسته مسجد شهر فاو نصب شود. (این پرچم بعد از آزاد سازی شهر فاو بر گلدسته مسجد جامع فاو نصب شد)

دستور ورود ۳۰۰۰ غواص به اروند صادر می شود و فرماندهان خود ناظر بر ورود غواصان به اروند هستند و هیچ کس نمی داند لحظه ای بعد چه خواهد شد سرانجام غواص ها از دید محو می شوند و فرماندهان پس از

اطمینان از رهایی موفق غواصان، به سنگر هدایت بازگشته و انتظار لحظه موعود را می کشند.

- توسعه در عمق

در عملیات های بزرگی که پس از فتح خرمشهر (الی بیت المقدس) انجام شد همواره میان عمق بخشیدن به عملیات و توان موجودو از یک سو هماهنگی جهت پشتیبانی عملیات از لحاظ مهندسی نا هماهنگی وجود داشت که در عملیات والفجر ۸ مورد توجه قرار گرفت.

سردار محسن رضایی (روز اول و دوم باید مهندسی ها، لشکر ها، زرهی ها هنر خود را بخرج دهند و از زمان استفاده بهینه راببرند.

در جلسه بعدی آقا محسن گفت: (اگر در آن طرف دشمن آماده نبود وما حتی لودر و بلدوزرمان از آب عبور نکرده بود ولی تانک داشتیم تا مرحله ی ۴ پیش می رویم).

- انتقال نیرو

انتقال نیرو یکی از کارهای مهمی بود که می بایستی با برنامه ریزی انجام می پذیرفت. اگر حضور حجم گسترده نیروها در منطقه فاش می شد قطعاً منطقه لو می رفت لذا جهت انتقال نیرو دستورالعمل مفصلی صادر شد که کلیات آن بدین ترتیب بود:

- نیروها به هیچ وجه با اتوبوس یا مینی بوس منتقل نگردند و حتی المقدور با کامیون یا کمپرسی (بطور سرپوشیده) به منطقه منتقل شوند.

- این انتقال در شب صورت پذیرد.

- شبانه در محل های تعیین شده و در منازل حاشیه بهمنشیر (که با خروج مردم خالی شده بود) استقرار داده شوند.

- به آنها اجازه داده نشود که از نخلستان خارج گردند.

از سوی دیگر برای اینکه ضمن کاستن حساسیت منطقه فاو طرح فریب (هور) نیز تقویت شود، قرار شد یگان ها نیروهای خود را بعداز ظهر با اتوبوس از جاده سوسنگرد به منطقه عمومی هور منتقل نموده و سپس آخر شب بصورت خالی برگردند. (این عمل نشان دهنده استقرار نیرو در منطقه عمومی هور بود). از طرفی هریگان تعدادی چادر به عنوان استقرار نیرو در این منطقه بزند، لکن نیروها را در چادرها استقرار ندهند. (پرهیز از تلفاتی ناشی از بمباران هوایی) سپس کامیون ها و کمپرسی ها به منطقه هور آمده و شبانه نیروها را سوار نموده و به منطقه فاو منتقل کنند.

این طرح در مورد حدود ۵۰ درصد یگان ها انجام پذیرفت و در مورد سایر یگان ها نیز عمدتاً نیروها توسط کامیون و کمپرسی شبانه از جاده های دیگر به منطقه منتقل گردیدند.

این انتقال به نحوه خوبی انجام پذیرفت که حتی دژبانی ها متوجه انتقال حجم بالای نیرو به حاشیه بهمنشیر نگردیدند.

- محورهای تهاجم

در عملیات والفجر ۸ دو قرارگاه اصلی باماموریت های زیر تشکیل شد:

- قرارگاه کربلا : به فرماندهی برادر احمد غلامپور که مسئولیت شکستن خط محور اسکله ی چهار چراغ و شهر فاو و حرکت بر روی جاده فاو- البحار و تامین جناح راست (اروند رود)
- قرارگاه نوح: به فرماندهی برادر حسین علایی مسئولیت شکستن خط در سمت چپ قرارگاه کربلا و مقابل پایگاه (هسته اول نیروی دریایی سپاه) موشکی و حرکت روی جاده (فاو- ام القصر) و تامین جناح چپ (خور عبدا...)
- قرارگاه های فرعی

چهار قرارگاه فرعی با ماموریت های زیر تشکیل شد:

- قرارگاه یونس ۱: تحت امر قرارگاه نوح و با ناو تیپ کوثر ماموریت تصرف اسکله ی العمیه را داشت.
- قرارگاه یونس ۲: قرارگاه عملیاتی نیروی دریایی ارتش و تحت امر قرارگاه خاتم الانبیاء و ماموریت تصرف اسکله ی البکر.
- قرارگاه رعد: قرارگاه عملیاتی نیروی هوایی ارتش بود و ماموریت پشتیبانی هوایی و پدافند هوایی را داشت.
- قرارگاه شهید سلیمان خاطر: قرارگاه عملیاتی هوانیروز ارتش و ماموریت تشکیل تیم آتش- تخلیه مجروح - وهلی برن و علاوه بر این، ۲ قرارگاه دیگر جهت فریب عراق تشکیل شد.
- قرارگاه قدس: به فرماندهی برادر عزیز جعفری که مسئولیت عملیات نزدیک در منطقه ابوالخصیب (ام الرصاص) را به عهده داشت.
- قرارگاه نجف: به فرماندهی برادر مصطفی ایزدی، با مسئولیت پشتیبانی دور در منطقه سلیمانیه.

- رعایت اصل حفاظت اطلاعات

کارهای بسیار زیادی انجام شد که پنهان ماندن از دید دشمن و حیطه بندی و رعایت اصل حفاظت در صدر آن قرار داشت و با این همه مشکلات تمام وسایل مورد نیاز رزمندگان و وسایل عبور با استتار کامل در نخلستانهای حاشیه اروند مستقر گردید برای شب موعود.

مجموعه موارد حفاظتی صورت گرفته در شناسایی- طرحریزی و اجرای عملیات بشرح ذیل است:

- حفاظت شناسایی : (ممنوعیت تردد و تماس نیروهای شناسایی با عقبه تا پایان عملیات - تمرکز مدیریت شناسایی منطقه عملیاتی دریک قرارگاه و...)

- **حفاظت و فرماندهان عملیاتی** (منع ورود علنی فرماندهان به منطقه و تردد با خودروهای خاص فرماندهی - برقراری نظام حیطة بندی اطلاعات و رعایت انضباط مربوطه و ...)
- **حفاظت عقبه** (انتخاب پوشش جهت انتقال نیروها (انتقال به جبهه غرب) حرکت شبانه نیروها و استقرار در مناطق روستایی - کنترل فعالیت خبرنگاران و ممنوعیت مصاحبه فرماندهان و...)
- **حفاظت نیروی انسانی** (کنترل کلی خطوط ارتباطی رزمندگان با عقبه (نگهداری مرسولات و بستن صفر خط) - کاهش زمان حضور نیروهای عمل کننده در منطقه به حداقل ممکن و ...)
- **تخلیه منطقه خودی** (اروندکنار) (توجیه علت تخلیه برای مردم (قصد بمباران منطقه توسط عراق) - ممنوعیت دعوت مسئولین غیر نظامی به منطقه توسط یگانها و ...)
- **تک فریب** (جزیره ام الرصاص و شلمچه) : انتقال و جابجایی تجهیزات به منطقه عمومی نبرد، از جمله تریلی های حامل قایق - انتقال تعدادی تانک های معیوب به اطراف منطقه هور
- **حفاظت عملیات مهندسی**: استفاده حداکثری از پدافند غیرعامل (استتار و اختفاء) - انجام عملیات های مهندسی به صورت شبانه تا یک شب قبل عملیات
- **حفاظت نقل و انتقالات**: استفاده از وسایل شخصی و عمومی جهت جابجایی نیروها و تجهیزات- طراحی و توزیع کارت ها و برگه های تردد متناسب با مناطق تعیین شده و ...

۶ - شناسایی:

- شناسایی جریان آب اروند رود

برای شناسایی و درک حالتهای مختلف جریان آب اروندرود، که در قسمت های مختلف رودخانه (ساحل خودی ، ساحل دشمن ، وسط رودخانه ، سطح آب ، زیر آب) و در زمان های مختلف ، وضعیتی متفاوت دارد ، ماه ها کار و بررسی شد و اطلاعات موجود درباره تاریخچه این رودخانه و نیز اوضاع جوی منطقه خسروآباد و فاو طی ۲۰ سال گذشته که از اداره هوا شناسی گرفته شد، بررسی گردید و اطلاعات کافی در این زمینه گرد آمد و جداول مورد نیاز از جریان جزرومد رودخانه در حالات و زمان های مختلف و نقاط مختلف تهیه شد و با تسلطی که در این زمینه به دست آمد برنامه ریزی و زمان بندی عبور غواصان خط شکن و قایق های موج دوم ، میسر شد.

- شناسایی مواضع دشمن:

برادران اطلاعات و شناسایی پس از گذراندن دوره های سخت و طاقت فرسای غواصی پا به مرحله حساس و مشکل تری می گذارند و در شرایط بسیار خطرناک عملیات شناسایی را آغاز می کنند. عبور از اروند و نزدیک شدن به خط دشمن که با تجهیزات و امکانات کامل از تسلط بسیار بالایی برخوردار است می تواند بسیار خطرناک باشد.

دشمن با کمک رادارهای رازیت (یک نوع رادار سطحی که تا ۳۰ کیلومتر برد دارد) و دوربین های دید در شب و پروژکتورهای قوی و دیدگاههای متنوع و سنگرهای چند دهنه در نزدیکترین نقطه به ساحل و اسکله های مستحکم کاملاً بر رودخانه اشراف دارد. لذا این قسمت از عملیات کاری پر خطر و جسورانه بود و کلیه مراحل شناسایی می بایست در شب صورت می پذیرفت و احتمال هر گونه اتفاقی اجتناب ناپذیر بود. و کوچکترین نقص در شناسایی موجب اسارت، شهادت و لو رفتن عملیات می شد و اصل مهم غافلگیری را خدشه دار می نمود.

در مدت ۳ الی ۶ ماه کلیه یگان های عملیاتی مجموعاً بالغ بر ۷۰۰ تا ۸۰۰ بار از اروند عبور کرده و موفق شدند عملیات شناسایی را در خطوط مختلف انجام دهند.

نکته بارز در این شناسایی ها این که هیچ گونه حادثه ای که باعث لو رفتن اهداف شناسایی بشود اتفاق نیفتاده و با توجه به جریان متلاطم آب در اروند و شدت امواج رودخانه، هیچ گونه تلفات جانی نداشته و خاطرات جالبی در این شناسایی ها موجود می باشد.

در انتظار رسیدن به معشوق

- اروند رام شدنی نیست، به هیچ شناگر ماهر فرصت سواری نمی دهد. ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ متر عرض دارد با جزر و مد بیش از ۳/۵ متر چشم ها را خیره می کند.

- در هنگام جزر:

آب با سرعت زیادی از شمال به جنوب (اروند به دریا) رو به خلیج فارس می ریزد.

- در هنگام مد:

آب اروند در زمان مد، با خشونت و خشم و با سرعت زیاد بر خلاف مسیر رودخانه به سمت بالا بر می گردد. ارتفاع آب در عمیق ترین قسمت رودخانه به ۲۵ متر می رسد و اختلاف آب در پایین ترین حالت جزرومد و بالاترین حالت مد به ۳/۵ متر می رسید

محاسبه سرعت و جریان آب اروند و پیش بینی جزر و مد و تهیه جدول این تجهیزات پیچیده، به کمک چند دانشجو آغاز می گردد. شش ماه تلاش طاقت فرسا و کار بی وقفه توانست آرام ترین زمان اروند را به سپاه اسلام بنمایاند.

درست ۳۶ ساعت قبل از شروع عملیات بود که نتیجه محاسبات آماده شد اما همین نتیجه می بایست به میزان واقعی جزر و مد آزمایش می شد و در صورت مثبت بودن نتیجه آزمایشات می توانست دل رزمندگان و فرماندهان را به نتیجه عملیات شاد کند. نتیجه بررسی ها مثبت بود و در محاسبه نقصی نبود و عاشقان را چه اشتیاقی بود در خریداری معشوق و سالکان را چه احساسی بود آنگاه که محبوبشان به درگاه ایستاده است و آنها را به سوی خویش می خواند.

چه رازیست در نگاه معشوق که عاشقان را این چنین مبهوت و سرگردان می کند، چه شبی است شب حمله که قرار از عاشقان می رباید، عطش زیارت ابا عدا... در جانشان شعله ور است هنوز زمان می خواهد تا دنیا بفهمد اسلام با انسان چه می کند.

۷ - سازمان رزم:

- سازمان رزم خودی :
- قرارگاه مرکزی خاتم الانبیاء:
- قرارگاه کربلا (محور شمالی): لشکر ۵ نصر - ۷ ولی عصر (عج) - ۸ نجف اشرف - ۱۴ امام حسین (ع) - ۱۷ علی بن ابی طالب - ۲۵ کربلا - ۳۱ عاشورا - ۲۷ حضرت رسول (ص) - تیپ مستقل ۱۵ امام حسن (ع) - ۱۳۲ انصار الحسین - ۴۴ قمر بنی هاشم.
- قرارگاه نوح (محور جنوبی): لشکر ۱۹ فجر - ۴۱ ثارا... - تیپ مستقل ۳۳ هوارد المهدی (عج)

و در مجموع ۱۴۰ گردان نیروی رزمی از سپاه - ۱۶ گردان توپخانه برای عملیات تشکیل شد. (سپاه و ارتش)

- سازمان رزم دشمن:

عراقی ها روند تحولات جنگ در چهار سال گذشته را حفظ موقعیت دفاعی خود ناشی از برتری تسلیحاتی و اطلاعاتی می دانستند و همین امر سبب شد که عراق به خرید تکنولوژی دفاعی و سلاح و تجهیزات روی آورد و غربی ها هم همچنان سیل تسلیحات و تجهیزات را به سمت عراق هدایت کردند و از طرفی رزمندگان ما در زمان حمله و تصرف یک منطقه با آتش پشتیبانی و هوایی و زرهی عراق مواجه می شدند و این برتری عراق مانع از تثبیت مناطق تصرف شده می شد. و طبق آمار های سال ۱۹۸۶ شواهد و قرائن به این شکل است که عراق توانایی تولید بسیاری از تجهیزات نظامی را داشت و در خیلی از جاها از بمب ها و مهمات ساخت داخل استفاده می نموده است.

- در زمان شروع عملیات :

- ۸ لشکر پیاده
- ۴ لشکر زرهی
- ۲ لشکر مکانیزه
- لشکر دفاع ساحلی و لشکر گاردویژه ریاست جمهوری در عملیات والفجر ۸ (فاو) وارد عمل شدند.

- جدول تناسب رشد ارتش عراق در شروع جنگ و در سال ۱۳۶۴

(عملیات والفجر ۸)

موجودی	پرسنل	زرهی (تانک و نفربر)	هواپیما	هلی کوپتر	توپ
سال ۱۳۵۹	۲۳۱ نفر شامل : ۲۰۲ زمینی (۲۵۰۰۰ هوایی و	۳۵۳۰	۳۰۰	۸۰	۹۰۰

				(ند) (۵۰۰۰ دریایی)	
سال ۱۳۶۴	۵۸۵۵۰۰	۵۸۵۰	۵۴۰	۲۷۰	۳۳۶۰

- استعداد ارتش عراق در نیمه سال ۱۳۶۴

- تعداد ۵ لشکر زرهی
- ۳ تیپ مستقل زرهی
- ۲ تپ مستقل مکانیزه
- ۲۰ تا ۲۵ لشکر پیاده
- ۸۰ تیپ مستقل
- ۱۰ تیپ مستقل نیروی مخصوص کماندویی

- استعداد نیروهای پدافندی عراق ۱۳۶۴

- ۵۵۵ گردان نیروی پیاده
- ۱۴۸ گردان تانک و مکانیزه
- ۱۲۵ گردان توپخانه
- ۴۰ گردان پدافند هوایی

قابل ذکر است نیروی پدافندی عراق خارج از سازمان رزم او نیست .

عراق که هورالهیوز را منطقه عملیات ایران می دانست به بمباران بی سابقه بر این منطقه روی آورد و تک احتمالی ایران در فاو را فریب می دانستند و توجه بیشتری بر حوزه استحفاظی سپاه هفتم عراق داشتند و در منطقه فاو (از جنوب زیادیه تا رأس البیشه) تحت نظر لشکر ۲۶ پیاده بود و این لشکر با ۶ تیپ پیاده ، ۲ تیپ ساحلی ، ۵ گردان توپخانه از این محدوده حفاظت می کرد (پدافند).

۸- آمادگی رزم خودی :

آموزش غواصان برای عبور از رودخانه

برای عبور غواصان آموزش ها و تمرین های زیادی صورت گرفت که برگرفته از عملیات بدر بود و عملیات والفجر ۸ اوج خطر پذیری نیروهای انقلابی و مومن بود.

آموزش های رزمندگان در این عملیات به دو بخش است:

(۱) عمومی

۲) تخصصی

از آنجا که عمده تجربیات رزمندگان در جنگ های آبی- خاکی در آب های راکد هور حاصل شده بود آموزش خاص رودخانه اروند در رودخانه های بهمنشیر و سد های منطقه که تقریباً همان شرایط اروند رود را داشتند آغاز می شود و آشنایی با (شنا، قایقرانی، جنگ تن به تن) به شکل گسترده و در عین حال فشرده در این آموزش ها لحاظ شد. (این آموزش ها را هر یگانی برای خود ترتیب داده بود و اجرا می کرد البته با نظارت فرماندهی کل) یکی از نگرانی های اصلی تاثیر جریان آب بر حرکت غواصان بود.

اما تلاش ها و پیگیری تمرین ها و تسلط اطلاعاتی بر جریان آب این مشکل را به حداقل رساند در برخی از یگانها ۵ الی ۶ ماه قبل از عملیات، آموزش غواصی و تمرینات تخصصی آن به اوج خود رسید و نیروها زمان زیادی را در آب به سر می برند و در شرایط مختلف آب رودخانه به مانور می پرداختند. و در جهت آمادگی و ورزیده شدن شب و روز نمی شناختند. آمادگی نیروها از حد انتظار افزایش یافت و آماده عملیات گسترده خود شدند. در حالی که حتی یک نفر از نیروهای آموزشی نمی دانست در کدام منطقه باید وارد عمل بشود.

- فعالیتهای مهندسی عملیات

به موازات فعالیت های آموزشی و شناسایی، رزمندگان اسلام در سویی دیگر مشغول ساخت پل، سنگر، سوله، جاده و حمل و نقل وسایل نظامی و امکانات مورد نیاز بودند.

ساخت پل های ارتباطی در میان نخلستانهای ساحل اروند و آماده سازی نهر ها و آبراه های منتهی به اروند و استقرار قایقها در این نهرها از مسائل قابل توجه بود.

ساخت و بازسازی ۱۲۰۰ کیلومتر جاده در عرض ۴ ماه در میان نخلهای حاشیه اروندرود و از آبادان تا منطقه عملیاتی به صورت پوششی.

ساخت ۲۸۰ موضع توپخانه به پیشنهاد شهید شفیع زاده (فرمانده توپخانه سپاه) و به دست متخصصان مهندسی سپاه (قرارگاه خاتم الانبیاء) و قابل ذکر است که برادران ارتشی که می بایست برای شلیک از این سکوها استفاده می کردند تا شب عملیات از محل استقرار توپهای خود بی خبر بودند و حتی ناراحت هم شدند چرا که می گفتند مگرما غریبه هستیم که باید بی خبر باشیم.

احداث پل بر روی بهمنشیر جهت رساندن امکانات و تردد برای رزمندگان اسلام. قابل ذکر است که پل ها بصورت سیار ساخته شده و شب ها قابل استفاده بودند و در روز در کنار رودخانه جمع می شدند که در عکس هوایی نشان داده نشوند

۹- آمادگی رزم دشمن:

دشمن در زمستان انتظار حمله رزمندگان اسلام را داشت (بنا به تجربیات حملات قبلی در زمستان) و منطقه هورالهویه را در صدر مناطق جنوب پیش بینی می کرد (به دلیل عملیات بدر سال ۶۳ و خیبر سال ۶۲ و به دلیل

عدم تسلط کافی دشمن در منطقه هور و برعکس داشتن تسلط کامل بر فاو و نقل و انتقالات در هور (مهندسی به صورت گسترده) دشمن را به این نتیجه رسانده بود که ایران از هور حمله خواهد کرد و آذرماه ۶۴ فعالیت های مهندسی در منطقه شرق اروند شروع شد.

قبل از عملیات یک گروه کارشناس نظامی متشکل از رئیس کل استخبارات عراق و دو سپهبد عراقی و افسر ارشد وزارت دفاع مصر ۲ افسر مصری و ۱ افسر یمنی از موانع عراق در فاو دیدن کردند و سرلشکر وزارت دفاع مصر درباره استحکامات عراق گفت: این استحکامات از (خط بارلیو) هم مستحکم تر است (طرح اسرائیل در اکتبر ۱۹۶۷ جنگ شش روزه اعراب با اسرائیل)

به دلایل ذیل عراق گمان نمی کرد ایران به فاو حمله کند:

- وجود رودخانه عریض و خروشان اروند به عنوان مانع طبیعی
 - منصرف شدن ایران از حمله به فاو در سال ۶۳
 - دشمن توانایی و تجهیزات ایران را برای عبور از اروند ناکامی می دانست.
- گسترش فعالیت ایران در هور الهویزه به ویژه روی پدخندق و جزایر مجنون برای فریب دشمن

- تلاش غرب برای ایجاد توازن در جنگ

پیروزی های جمهوری اسلامی ایران از سال دوم جنگ آغاز و با پیروزی عملیات الی بیت المقدس (خرمشهر) به اوج خود رسید. و غرب تلاش خود را برای تحمیل آتش بس یا صلح بدون احقاق حقوق تضییع شده ایران دنبال می کرد تا از طرفی صدام را حفظ نماید به هر شکل ممکن (تحریم تسلیحاتی ایران) غرب با تقویت نیروی هوایی عراق تلاش می کرد که آسمان را به طور مطلق در اختیار عراق قرار دهد و جنگ را به دریا و هوا و شهرها بکشاند.

غربی ها برای جلوگیری از پیروزی های ایران، عراق را به صورت مستمر تقویت می کردند و برای همین با تجهیزات مختلفی به کمک عراق شتافتند از جمله:

- واگذاری تکنولوژی برتر (خصوصاً در زمینه های هوایی)
- قرار دادن اطلاعات کسب شده توسط آواکس های جاسوسی و اطلاعاتی عربستان
- کسب اطلاع از تاکتیک ها و توانایی های نظامی ایران و بهره برداری از فکر مستشاران نظامی
- حمایت تبلیغاتی - سیاسی، اقتصادی - از رژیم بغداد، مخصوصاً توسط مرتجعین عرب در دنیای غرب

۱۰- تشریح عملیات:

- رمز عملیات :

پس از رسیدن غواص ها به آن سوی اروند، گرفتن سر پل و در گیری و تصرف خطوط اولیه دشمن، سر انجام در ساعت ۲۲:۱۰ مورخ ۶۴/۱۱/۲۰ رمز عملیات توسط فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را اعلام گردید :

❖ بسم الله الرحمن الرحيم

لا حول و لا قوة الا بالله... العلى العظيم و قاتلوهم حتى لا تكون فتنة

يا فاطمه الزهرا... يا فاطمه الزهرا... يا فاطمه الزهرا... ❖

- گردانها :

پس از رسیدن غواصها به آن سوی اروند، گرفتن سر پل و درگیری و تصرف خطوط اولیه دشمن، حرکت قایق ها و انتقال یگان های زمینی سپاه با آتش پر حجم توپخانه و طرح ریزی شده و شلیک هزاران گلوله خودی و در زیر آتش خمپاره و توپ و تیربارهای دشمن به سرعت انجام می شود و به سمت اهداف مورد نظر حرکت کردند و نیروهای عراقی که با یک موج گسترده از رزمندگان روبه رو شده بودند در لحظات اول کاملاً غافلگیر می شوند.

حضور گسترده نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و عملیات هلی کوپترهای هوانیروز در حمل تدارکات و دفاعی رزمی در عملیات والفجر ۸ توانست توانمندی های جنگ هوایی جمهوری اسلامی ایران را به جهانیان ثابت کند.

و یگانهایی که باید صبح یا شب دوم عملیات جهت تامین منطقه و انجام مرحله دوم عملیات حرکت می کردند بدلیل سرعت بالا در عملیات در همان شب ساعت ۲۴ وارد منطقه شدند.

- پاکسازی و الحاق

- روز اول عملیات ، رزمندگان اسلام محور چپ شهر فاو را تصرف نمودند و ۹۵۰ اسیر عراقی را به عقب انتقال دادند.

فرار درروز اول عملیات قایقهای تندروی عراقی در مجاورت پایگاه موشکی (مجاور جزیره بوبیان) در حال انتقال فرماندهان ، امکانات و تجهیزات و وسایل جاسوسی بودند.

پاکسازی جنوب شهر فاو و جمع آوری باقی مانده نیروهای پراکنده و غیر مستقیم دشمن که در منطقه سرگردان بودن و گاهی مشکلاتی را ایجاد می کردند با حضور پر قدرت رزمندگان پس از محاصره فاو در محور ساحلی و نیز خور عبدالله در جنوب فاو و پاکسازی خط مقدم راس البیشه با هجوم رزمندگان به تیر بار های دشمن و خاموش کردن آنها و منهدم کردن تیپ ۱۱۱ ارتش عراق و اسیر کردن فرمانده آن شهر فاو کاملاً پاکسازی و تثبیت شد.

هم زمان با پاکسازی شهر چندین یگان دیگر جهت ادامه عملیات و تامین اهداف از قبل تعیین شده حرکت کردند و ضمن انهدام قوای دشمن تا پایگاه دوم موشکی عراق پیش رفتند و تا پایان روز اول رزمندگان موفق به تصرف کامل فاو و رسیدن به سواحل شمالی و اهداف از پیش تعیین شده گردیدند و مرحله دوم عملیات با موفقیت تمام شد.

- غفلت و بی تحرکی دشمن در روز و شب اول

میزان موفقیت عملیات فریب و غافلگیری به حدی بود که دشمن تا سه روز اول نمی توانست باور کند که تلاش اصلی رزمندگان اسلام در محور فاو است لذا تا روز سوم، تحرک ارتش عراق در منطقه فاو چشمگیر نبود، از سوی دیگر به دلیل توجیه نبودن یگانهای مانور مانند لشکر گارد ریاست جمهوری (طرح دفاع و پاتک) همانند محورهای دیگر، در جنوب برای زمین فاو تهیه نشده بود. از این رو دشمن تا روز سوم با لشگرها و یگان های احتیاط منطقه اقدام به درگیری با رزمندگان اسلام نمود . یکی از دلایل آن عملیات فریب در ام الرصاص بود که تیپ ۱۱۱ عراق در راس البشیه تحرک خاصی نداشت. اما پس از آن که توانست تک مشترک سپاه و ارتش را در محورهای ام الرصاص و شلمچه متوقف نماید و نگرانی و تشویش نسبت به بصره را رفع کند و با درک جدی بودن حمله به فاو و شرایط حاضر از بعد ازظهر روز سوم به طور جدی به مسئله فاو پرداخت.

در روز اول عملیات به دلیل آشفتگی وضع نیروهای عراق و بی خبری بسیاری از نیروهای عراق از عملیات ایران در فاو نیروهایی که از مرخصی بر می گشتند و یا نیروهای پشتیبانی و لجستیکی. بدون اینکه بدانند رزمندگان ایران در فاو هستند به منطقه وارد می شدند و همین امر باعث تلفات سنگین به عراق می شد و نیروی هوایی عراق در روز اول فعالیت چندانی نداشت و با بمباران چند نوبت عقبه نیروهای ما هیچ تاثیری در عملیات نگذاشت.

شب اول عملیات رزمندگان به مقابله با ۲ تیپ عراق (۱ تیپ کماندویی و ۱ تیپ زرهی) پرداختند و آنها را درهم کوبیدند.

صبح روز دوم عملیات هواپیماهای دشمن از ساعت ۷:۴۵ دقیقه هر ۵ دقیقه منطقه را از فاصله هوایی زیادی بمباران می کردند.

شب دوم عملیات عراق نیروهای جدیدی روی جاده استراتژیک فاو - بصره مستقر نمود و بدنبال آماده سازی نیروهایشان برای پاتک بودند .

شب سوم عملیات حمله از ۲ محور جاده بصره و فاو ادامه یافت و عراق در کیلومتر ۷ جاده فاو- بصره جنوب غربی کارخانه نمک ، تقاطع جاده شنی و آسفالته مستقر شدند و گردان مالک و انصار از لشکر ۲۷ حضرت رسول (ص) بعد از تصرف پایگاه اول ، دوم موشکی به سمت پایگاه موشکی ۳ عراق در چپ جاده فاو - بصره رفتند و مقر فرماندهی لشکر ۲۶ عراق در غرب کارخانه نمک را تصرف کردند.

نتایج به دست آمده در شب سوم :

- تصرف کامل قرارگاههای دشمن.
- به غنیمت گرفتن تعدادی توپ ضد هوایی، ۲۳ ، ۳۵ ، ۵۷ م م
- به تصرف در آوردن چندین کیلومتر از اراضی دشمن و ایجاد خطوط دفاعی مستحکم در ورودی فاو
- به هلاکت رساندن تعداد زیادی از مزدوران و بعثیون عراقی

- نخستین پاتک دشمن در محور ساحلی

ساحل اروند که جناح راست ما می شد از اهمیت خاصی برخوردار بود. عراق اولین پاتک خود را ۳۶ ساعت پس از عملیات رزمندگان با اعزام لشکر ۵ خود به منطقه شروع کرد و این لشکر پس از آمدن به منطقه و رسیدن به نزدیکی کارخانه نمک آرایش گرفت و دو هجوم رادر محور ساحلی آغاز کرد که در بعضی از نقاط به درگیری تن به تن رسید در نهایت دشمن موفق به پیشروی نشد و رزمندگان اسلام با استفاده از وسایل مهندسی « بلدوزر و لودر و ... » که تا روز دوم منتقل شده بود موفق به ایجاد خاکریزهای کوتاه و محدودی گردیدند. با توجه به حیاتی بودن و اهمیت محور ساحلی قوای دشمن در روز بعد هجوم خود را مجدداً آغاز کرد ولی با توجه به سرعت بالا در انتقال لوازم مهندسی و ایجاد موانع و خاکریز نفوذ دشمن را ناکام گذاشت و پس از چند روز تلاش، دشمن از پیشروی در این نقطه نا امید شد.

- شروع تلاش های اساسی دشمن

تا روز سوم عملیات دشمن با تنها لشکر ۵ خود و نیروهای باقی مانده در منطقه ی فاو به مقابله پرداخت و دشمن هنوز درک دقیقی و صحیحی از عملیات ایران نداشت و فکر می کردند منطقه اصلی عملیات هور الهویزه است و با توجه به تک پشتیبانی در محور ام الرصاص و نزدیکی به شهر بصره فرماندهان عراق این شهر را در معرض خطر می دیدند و عراق نصف توان خود را صرف مقابله با تک رزمندگان در ام الرصاص هزینه کرد و بعد از ۳ روز دریافت که محور اصلی عملیات ایران منطقه فاو است. و به صورت جدی وارد منطقه ی فاو شد و همین تاخیر دشمن در درک منطقه ی اصلی عملیات امکان واکنش سریع را از دشمن گرفت و امکان تحکیم مواضع تصرف شده و گسترش سر پل را به نیروهای ما داد و در همین زمان قرارگاه تاکتیکی ستاد مشترک ارتش عراق «در شهر ناصریه» به فرماندهی گارد ریاست جمهوری عراق دستور داد:

لشکر گارد باید تحت امر سپاه هفتم عراق به مقابله با رزمندگان اسلام بپردازند علاوه بر آن لشکر ۵ نیز در منطقه حضور داشت و به دنبال این تصمیم عجولانه ستاد جنوب عراق ، لشکر گارد ریاست جمهوری تحت امر سپاه هفتم قرار گرفت .

- درگیری با لشکر گارد ریاست جمهوری عراق

روز سوم عملیات لشکر گارد عراق (تیپ ۳و۴) وارد منطقه شد و کنار کارخانه نمک روی جاده استراتژیک مستقر شد تا صبح روز بعد پاتک خود را شروع کند. تیپ ۳ و ۴ گارد ریاست جمهوری عراق در دو طرف جاده در امتداد جاده استراتژیک فاو- بصره آرایش گرفتند و در حالیکه توپخانه عراق آتش تانکهای عراقی را پشتیبانی می نمودند ، کماندوهای عراقی به خاکریز رزمندگان حمله کردند و از طرف دیگر در جاده فاو - البحرار گارد ریاست جمهوری عراق از ساعت ۷:۳۰ صبح روز سوم پاتک خود را با ستونی از تانک و نفربر و خودروهای زرهی شروع کردند و دشمن خود را به نزدیک ترین نقطه فاو (کنج) رسانید. نیروها به سختی توانستند تعدادی از تانکهای تی ۷۲ را شکار و با کمک هلی کوپترهای هوانیروز ایران (پس از ۴ ساعت) دشمن را مجبور به عقب نشینی کردند و با توجه به آرایش

مناسب رزمندگان و توپخانه ی خودی - آتش سنگینی بر روی این دو تیپ ریخته شد و بر اثر آن ۳۰ درصد این دو تیپ از بین رفت.

ضمناً به گردان کماندویی تیپ ۱۰ زرهی عراق دستور داده شد تا سه راهی کارخانه ی نمک « جاده ی ام القصر » پیش بروند و از دور خوردن تیپ ۳ و ۴ ریاست جمهوری عراق جلوگیری کنند. و رزمندگان اسلام در عرض ۳ روز تا استقرار لشکر گارد عراق توانسته بودند پایگاه اول و دوم موشکی عراق را تصرف و تا ضلع جنوبی کارخانه نمک پیش بروند و با گسترش شرقی- غربی روی جاده ی شنی تا کنار کارخانه ی نمک و جاده ی فاو- بصره مستقر شوند.

- **فرمانده کل سپاه پاسداران** با آگاهی از برنامه دشمن ، طی ابلاغی شفاهی ، فرماندهان یگان ها را نسبت به اهمیت مسئله و لزوم آمادگی توجیه نمود .

علاوه بر این در این شب به فرماندهان لشکرهای ۸ نجف و ۱۴ امام حسین ع، ۱۷ علی ابن ابیطالب ع ، ۲۵ کربلا، و ۳۱ عاشورا ابلاغ شد برای تصرف کامل خط مرحله سوم (کارخانه نمک) وارد عمل شوند. برای این منظور و نیز آگاهی از چگونگی استقرار لشکر گارد ریاست جمهوری ، از سه محور، وارد حمله شدند.

جاده البحار به سه راهی کارخانه ی نمک

از سمت جاده شنی به پشت نیروهای لشکر گارد

از مقابل، روی جاده ی استراتژیک فاو- بصره و اطراف آن

بدین ترتیب در حالی که نیروهای لشکر گارد مشغول استراحت بودند تا صبح روز بعد به مواضع رزمندگان اسلام حمله کنند ساعت یک بامداد از سه محور مورد حمله رزمندگان قرار گرفتند این حمله آن چنان غیر منتظره بود که امکان کوچکترین عکس العمل را از عراقی ها سلب کرد. نزدیک صبح لشکر گارد پس از یک درگیری تن به تن و بدون نتیجه به دلیل تلفات بالا و سردرگمی عقب نشینی کرد. با این عقب نشینی عراق برای مقابله با رزمندگان از گلوله شیمیایی استفاده کرد اما اشتباهاً گلوله های شیمیایی میان دو تیپ (۳ و ۴) از لشکر گارد منفجر شد. پس از این واقعه لشکر گارد وحشت زده و پیاپی درخواست کمک می نماید اما چون در محاصره بودند امکان کمک وجود نداشت. تنها کمک سپاه هفتم برای لشکر گارد ، فرستادن تیپ ۴۳۳ بود که با انهدام یک گردان آنها نیز فرار کردند. در این میان اجرای آتش پر حجم توپخانه روی عراقی ها بسیار موثر بود.

- **فرمانده تیپ ۴ گارد ریاست جمهوری در مورد آتش و وضع یگان خود به رده بالا چنین گزارش کرد:**

((وضع ما بسیار سخت و بد می باشد آتش توپخانه روی ما بسیار موثر است و تلفات نفرات با شمار دقیقه افزون تر می شود. فعلاً در مواضع خود مقاومت می کنیم ولی به داد ما برسید.))

این فرمانده عراقی اضافه کرد:

((ما از تمام جهات و از چهار طرف در محاصره دشمن قرار گرفته ایم. احتیاج به یک تیپ زرهی داریم که راه باز شود لازم است این تدبیر سریع انجام شود. به فرمانده لشکر ۲۶ بگویید یک گردان مکانیزه و توپخانه بفرستد مارا پشتیبانی کند. باید از جاده ساحلی (البحار) نیروی کمکی برای تیپهای ۳ و ۴ بفرستید هرچند گران تمام شود.))

- فرمانده لشکر گارد در پاسخ می گوید :

((شما با جنگ و گریز بیایید عقب، ما کاری نمی توانیم بکنیم))

پس از ابلاغ این فرمان که حالت التماس و توصیه داشت باقیمانده نیروهای لشکر گارد با نا امیدی به تکاپو افتادند و پس از ساعتی جنگ و گریز حدود ساعت ۳ بعداز ظهر و بعد از ۱۶ ساعت درگیری طاقت فرسا، توانستند خود را از معرکه نجات دهند. اما شمار اندکی موفق به فرار شدند زیرا بیشتر نیروها کشته و مجروح شده بودند و جنازه ها و تانکهای سوخته اطراف جاده استراتژیک را پوشانده بود.

- قرارگاه خاتم الانبیاء (ص) اطلاعیه ای در رابطه با پیروزی رزمندگان اسلام صادر کرد.

درگیریها در روزها و شبهای بعد ادامه پیدا کرد و مهم ترین آن شکست پاتک سنگین عراق در روز هفتم عملیات بود و خبرگزاری ها و رسانه های دنیا لب به تحسین ایرانیان گشودند و: (حمله سپاه پاسداران ایران را از نظر نظامی در نوع خود بی نظیر عنوان کردند)

- جنگ هوایی

همزمان با ورود لشکر گارد به منطقه ، بعد از ظهر روز سوم، حمله گسترده هوایی دشمن آغاز گردید. دشمن پس از آنکه زمین و زمان را بر خود تباه دید آسمان فاو را با هواپیماهای اربابانش (آمریکا و غرب) پوشاند و هرروز بیش از چند سورتی عملیات در آسمان فاو انجام شد روزانه تعداد زیادی از جنگنده های دشمن آسمان فاو را قتلگاه و زمین را گورستان خود می یافتند.

حاکمان بغداد برای جبران عقب ماندگی (در نبرد زمینی) و نیز ممانعت از پیشروی رزمندگان اسلام، مبادرت به حمله هوایی پی در پی کردند و این حملات در روز چهارم ابعاد وسیع تری را به خود گرفت چنانچه نیروی هوایی عراق با تمام توان وارد عمل شده و علاوه بر بمباران شیمیایی ، به بمباران پلهای جزیره آبادان پرداخت. دراین میان آرایش مناسب سلاح های ضد هوایی ، در طی ۸ روز جنگ شدید هوایی ، روزانه ۳ تا ۴ فروند از هواپیماهای دشمن را ساقط کردند.

پیدایش چنین وضعیتی ، رعب زیادی را در دل خلبانهای عراقی ایجاد کرد، به گونه ای که وقتی وارد آسمان منطقه می شدند ، بعضاً تنها درصدد خالی کردن بمبها در بیابان و فرار از تیررس گلوله های ضد هوایی و موشکهای زمین به هوا بودند. این رعب آنقدر افزایش یافته بود که حتی یک بار ، پس از شلیک موشک و اصابت آن به هواپیما ، خلبان هواپیمای دیگر دشمن ، به خیال اینکه مورد اصابت قرار خواهد گرفت ، هواپیما را رها کرده ، بیرون پرید. در مجموع تهاجمات وسیع هوایی دشمن نتوانست کاری از پیش ببرد و راه تدارکات نیروها را مسدود نماید. به ویژه اینکه تدابیر برادران جهاد سازندگی در زمینه احداث پل بر روی بهمنشیر ، امیدواری دشمن مبنی بر انسداد عقبه ها را تبدیل به یاس نمود و بدینوسیله گام مهمی در تثبیت منطقه ، برداشته شد

- آتش سنگین توپخانه

در جریان حملات دشمن ، در محورهای ساحلی و میانی ، آتش توپخانه ارتش و سپاه، نقش ویژه ای را در انهدام و عقب زدن نیروهای دشمن داشت، زیرا نیروهای آنها از آخرین نقطه عقبه خود، که از محور ام الرصاص عبور می کردند تا خط تماس در فاو ، زیر دید و تیر نیروهای خودی قرار داشتند.

شدت آتش رزمندگان بروی دشمن ، به حدی بود که تاب و توان مقاومت را از آنها سلب می کرد. نیروهای عراقی که در طول ۵ سال جنگ ، باچنین آتشی کمتر مواجه شده بودند ، بشدت روحیه خود را باختہ بودند.

به طوریکه فرمانده یکی از تیپهای دشمن می گوید:

(آتش توپخانه دشمن (ایران) وسیع و بسیار سنگین و موثر است. تعداد ۶ دستگاه تانک از کار افتاده ، توان رزمی ما به شدت پائین آمده ، که بر اثر درگیری و آتش سه روز گذشته می باشد. توپخانه های دشمن (ایران) آزاد هستند. خواهش ما این است که آتش متقابل ، روی منابع آتش دشمن زیاد شود تا از حجم آنها کاسته شود).

در چنین وضعیتی و با توجه به پاتکهای متوالی دشمن و شکست آنها و انهدام قابل توجه نیروهایش ، روحیه ارتش عراق به شدت متزلزل گردید. به طوریکه چند تن از فرماندهان رده بالا ، خود را تسلیم نیروهای اسلام کردند.

- شیمیایی و ضد شیمیایی

دشمن همچنان زبونی را تجربه می کند و آنگاه که همه درها را به روی خود بسته می بیند از سلاح شیمیایی بهره می برد. استفاده مکرر و وسیع عراق از سلاح شیمیایی به حدی است که در تاریخ جنگ ها سابقه ندارد. انتشار ۱۰۰ کیلو گرم گاز شیمیایی در هر کیلومتر مربع جسارت و وقاحت می طلبد که سکوت جهان می تواند به آن دامن بزند و تدابیر واحد ش.م.ر سپاه اسلام و یاری خداوند متعال دشمن را ناکام می گذارد و خداوند متعال باران می فرستد و خنثی سازی مناطق آلوده توسط گروه های راهنما و خودروهای ش.م.ر صورت می گیرد.

ک با امداد غیبی باران سپاه اسلام دوباره جان می گیرد و جوانه می زند و دشمن به خاک یأس می نشیند.

(تلوزیون فرانسه اعلام کرد : استفاده عراق از شیمیایی یعنی پیروزی ایران)

با اینکه روزها از شروع عملیات گذشته ولی پاتک ها و حملات توپخانه ای و حملات هوایی عراق ادامه دارد و نبرد هنوز با همان شدت ادامه پیدا می کند. حملات فراوانی برای باز پس گیری کارخانه نمک و پیش روی از جاده فاو- بصره صورت می دهد و در تبلیغات خود از پیشروی چند ده متر و چند صد متر یاد می کند.

- پاکسازی خط اول

پس از پاکسازی خط اول در ادامه کار دو مسئله وجود داشت.

- دور زدن و محاصره شهر فاو

- حضور در محور ساحلی شمال فاو

این محور نقش موثری در مقابله با دفع پاتک های دشمن و تثبیت منطقه داشت و به همین دلیل ۲ لشکر پر توان سپاه جهت این ماموریت اعزام شدند و پس از پاکسازی و الحاق خط اول قبل از روشن شدن هوا مقاومت های ضعیف دشمن را در هم شکستند و یگان مامور به تصرف شهر فاو شهر را تصرف تثبیت کرد و در جنوب شهر فاو نیز

یکی دیگر از یگانها با طی کردن مسافتی طولانی و در عین ناباوری خود را به خور عبدالله رساند و از جنوب نیز فاو محاصره شد.

در چند نقطه از محور شمالی فاو ۲ یگان عمل کننده که با مشکل عبور از اروند و رویارویی با دشمن روبرو شده بودند بالاخره خود را به محور ساحلی که کلید فتح و تثبیت منطقه بود رساندند و یگان های دیگری که مامور تصرف کارخانه نمک بودند خود را به کارخانه رسانده و موجب پیوستگی و تامین اولین خط پدافندی شدند. و در طراحی عملیات درگیری و فشار بر روی محور ساحلی و جاده استراتژیک فاو- بصره لحاظ شده بود و به همین دلیل با حضور نیرو در این منطقه و محور عملا اطمینان حاصل شد.

- سنگرسازان بیسنگر و مهندسی رزمی

- جنگ مهندسی :

در یک روز همه پل های روی بهمنشیر توسط نیروی هوایی عراق منهدم می شود. پل ایستگاه ۷ آبادان بدون استفاده می گردد و پل مهم و استراتژیک بقیه الله (عج) زیر آب می رود و لحظاتی پس از این اقدام رژیم عراق در رادیوهای خود محاصره رزمندگان اسلام در فاو را اعلام می کند.

در این سوی جبهه قوای مهندسی از نصب پل های معلق سود چندانی نمی برند. انتقال خودروهایی سنگین که بعضا جنبه ی حیاتی هم دارند از عرض بهمنشیر عملا غیر ممکن می شود بدین ترتیب دستاورد های عملیات در معرض تهدید جدی قرار می گیرد.

تمام توجه فرماندهان به بهمنشیر بر می گردد. جنگ مهندسی از اروند به بهمنشیر بر می گردد. جنگ پل ها آغاز شده است هر تحرکی در دو سوی بهمنشیر زیر حملات سنگین قرار داشت.

ساخت یک سد خاکی بر روی رودخانه بهمنشیر آغاز می شود. حدود ۱۰۰ کامیون (کمپرسی) بدون وقفه کار خود را به صورت شبانه روزی آغاز می کنند و ظرف ۳۶ ساعت اولین سد خاکی زده می شود و لحظه ی عجیبیست آن هنگام که دو سوی بهمنشیر از هم باز میماند و لحظه پیوند، پیوند خاک با خاک نیست بلکه پیوند عشق با استقامت است. جنگ پل ها نیز با سلحشوری رزمندگان اسلام به پایان می رسد.

- انتقال آب به خطوط دشمن

و این بار عراق شکستی دیگر را تجربه می کند:

مهندسی جنگ طرحی دیگر را در صحنه فاو می گسترد و آن انتقال آب از اروند رود به خط مقدم جبهه است. در زیر آتش شدید دشمن، کانالها حفر می شود و آب به خطوط مقابل دشمن انتقال می یابد. پمپها روشن می شود و جنگ پمپها آغاز می گردد. آب اروند نیز به جنود (سربازان) خداوند می پیوندد و دشمن حقیر تر از هر زمان دیگر زمین گیر می شود.

دشمن با پمپ های خود قصد تخلیه آب را دارد. در زمانی که دشمن صحبت از پیشروی چند ده متری خود می کند و پیشروی رزمندگان اسلام را غیر قابل اجرا می داند عملیات محدود یا مهدی (عج) آغاز می شود.

- عملیات محدود یا مهدی (عج)

که رزمندگان اسلام با اجرای عملیات محدود یا مهدی (عج) در تاریخ ۶۵/۲/۸ به خیال باطل صدام در باز پس گیری کارخانه نمک و پیش روی در منطقه فاو پایان می دهند و رخنه های موجود را پاکسازی و خط پدافندی را ترمیم کردند که در جریان آن ۶ تیپ ارتش بعث عراق در حدود ۸۰ درصد منهدم شدند و بیش از ۲۰۰۰ تن از نیروهای دشمن در این منطقه به هلاکت می رسند. و این آخرین حمله رزمندگان اسلام در منطقه فاو بود.

که فتح فاو و عبور از اروند برای جهانیان باور کردنی نبود و عبور از اروند و مقابله با دشمن که در سنگر های مطمئن به انتظار نشست است غیر قابل باور بود و پس از فتح فاو رسانه های بیگانه به نفع صدام تبلیغات واهی کردند. جمهوری اسلامی ایران هم با دعوت از خبرنگاران کشورهای غربی و شرقی برای بازدید از فاو و حضور خبرنگاران زیاد منطقه عملیاتی فاو اقدام نمود که مصادف با ددمنشی های صدام در استفاده از سلاح های شیمیایی بر علیه رزمندگان اسلام بود، تبلیغات دشمن را نقش بر آب کرد و خبرنگاران از نزدیک شاهد سقوط شهر فاو توسط رزمندگان اسلام بودند.

۷۸ روز مقاومت و دفع پاتک

تا روز هفتم عملیات صدام نمی خواست اعلام کند که فاو را از دست داده است ولی مجبور به اعلام آن شد. شبکه BBC هم که پیروزی رزمندگان اسلام را مخفی نگاه داشته بود بعد از یازده روز مجبور به اعلام آن شد و یک فیلم چهار دقیقه ای از خبرنگار اعزامی خود به منطقه پخش نمود.

جنگ در فاو ۷۸ روز طول کشید. عراق ۵۰ هزار کشته و زخمی داد که بخشی از آن مربوط به بمباران شیمیایی اشتباه برسر نیروهای خودشان بود. عراق در این ۷۸ روز پشت سر هم پاتک کرد اما از تصرف فاو بدلیل عدم توانایی منصرف و موانع خود را استحکام بخشید فعالیتهای مهندسی بعد از این ۷۸ روز آغاز شد و ایران با ایجاد خاکریزهای چند جداره خط دفاعی خود را مستحکم کرد و رزمندگان با استفاده از آب رودخانه اروند و حفر کانال های عریض، دریاچه های کوچک مصنوعی در برابر عراق ایجاد کردند و قدرت مانور و پیشروی را از عراق گرفتند و برای پشتیبانی در رفت و آمد به سمت ایران پل لوله ای به نام بعثت بر روی رودخانه اروند ساخته شد که عراق سعی در تخریب آن نمود ولی تا آخر جنگ سالم ماند.

مهندسی و ساخت پل بعثت

ساخت پل بعثت

ساخت پل بعثت و سد خاکی بر روی بهمنشیر نشان از توانمندی بسیار بالای مهندسی جنگ حکایت دارد. که رزمندگان سپاه اسلام دوشادوش برادران جهاد سازندگی به صورت شبانه روزی کارهای مهندسی را انجام می دادند.

که از نصب ۵۰۰۰ هزار لوله فولادی در عمق ۱۸ متری اروند به طول ۴۰۰ الی ۶۰۰ متر با عرض ۱۲ متر روی بستر رودخانه نصب شد. و جاده ی خاکی با ارتفاع ۱ متر برای انتقال وسایل سبک و سنگین در طول شبانه روز راه اندازی گردید و پس از هر بمب باران لوله ها تعویض و تردد از روی پل امکان پذیر بود.

که علاوه بر ساخت پل بعثت ساخت پل های خیبری و دبه ای برای تردد رزمندگان و امکانات و وسائل از کارهای مهندسی جنگ بود.

- پایان عملیات

عملیات والفجر ۸ با عبور نیروها تحت امر قرارگاه خاتم النبیا، ۱- قرارگاه نوح نبی ۲- قرارگاه کربلا) انجام گرفت. آرایش نیروها حرکت و سرپل گیری از دشمن تا دریاچه نمک که آخرین نبرد فاو بود به خوبی صورت گرفت مناطقی شامل شهر فاو، راس الشبیه، جاده (استراتژیک) فاو- بصره، پایگاه های موشکی، منابع نفتی، محورهای ام القصر، جاده البحار-بصره، نخلستانهای حاشیه اروند، کارخانه و دریاچه نمک تصرف شد و اسکله ی البکر و الامیه در تسلط رزمندگان قرار گرفت و در پاتک های گسترده ی عراق طی ۷۸ روز رزمندگان اسلام توانستند مقاومت و توانمندی خود را در فاو به جهانیان ثابت و نشان دهند.

- نظریه فرماندهان عملیات:

- سردار سرلشگر پاسدار برادر محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران :

عملیات والفجر ۸ آثار بسیار خوبی در داخل و بیرون داشت. امام هم خیلی خوش حال بود. شاید بشود گفت به استثنای آزادی خرمشهر عملیاتی که امام را این قدر خوشحال کرده بود قبل از فاو نداشتیم که این قدر تاثیر مثبت روی امام گذاشته باشد. در داخل سپاه هم اثرات خیلی خوبی داشت. لشکرها نقش خودشان را در جنگ بهتر احساس کردند و دیدند که می توانند و اینک مسئولیت سنگینی در جنگ روی دوش آن هاست. در فاو با ۱۵۰ هزار نیرو در برابر ارتش عراق جنگیدیم و به آن پیروزی درخشان نائل آمدیم آیا نمی توانیم با ده برابر این نیرو ارتش عراق را منهدم کنیم؟

- سردار سرلشگر پاسدار برادر غلامعلی رشید :

سپاه علاوه بر اجراء عملیات فاو، برای اجرای تک پشتیبانی در مقابل خرمشهر ، با عبور از اروند، جزیره ام الرصاص را تصرف کرد بنا براین منطقه عملیاتی والفجر ۸ که رزمندگان سپاه و بسیج در آن آرایش گرفته بودند اصطلاحاً جغرافیای عملیات والفجر ۸ محسوب می گردد.

- جنایت هوایی دشمن

- شهادت جمعی از فرماندهان و مسئولین :

در حالی که عملیات والفجر ۸ ادامه داشت ، حجت الاسلام والمسلمین محلاتی نماینده امام در سپاه پاسداران به همراه تعدادی از مسئولان و نمایندگان مجلس شورای اسلامی به هنگام بازگشت از اهواز به تهران با هواپیمای غیرنظامی (شرکت آسمان) هدف حمله ناجوانمردانه میگهای عراقی قرار می گیرند.

نیروی هوایی عراق در طی عملیات والفجر ۸ ضربات سختی دریافت می کند و جنگنده های پیشرفته خود را در مصاف با حماسه آفرینان والفجر ۸ و خلبانان غیور نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران از دست می دهد. نیروی هوایی عراق برای تلافی شکستهایش در عملیات ، ناجوانمردانه هواپیمای مسافربری آسمان را مقارن ظهر ۶۴/۱۲/۱ در ۲۵ کیلومتری اهواز هدف موشک و مسلسل دو فروند از جنگنده های خود قرار می دهد. هواپیما در منطقه اهواز سرنگون می شود و کلیه مسافران آن از جمله حجت السلام والمسلمین محلاتی و تعداد دیگری از مسئولان کشور به شهادت می رسند .

رژیم عراق بلافاصله اعلام می کند که یک فروند هواپیمای ۱۳۰.۷ نظامی ایران توسط جنگنده های عراق سرنگون شده است و آن را به عنوان عمل قهرمانانه می نامد.

- حضرت امام (ره) درباره این فاجعه می فرمایند:

((ملت بزرگ ایران گرچه وجودهای ارزشمندی را از دست داده ، لکن ارزشهای والاتری را به دست آورده و آن رضای خدای متعال است.))

رسانه های گروهی اظهارات مختلفی ابراز می دارند و هر کدام از دیدگاه خاص خود به این جنایت نگاه می کنند.

- دلیلی تلگراف:

((شاید عراق برای جبران خفتی که از شکستهای اخیر در جبهه ها نصیبش شده ، راهی به جز منفجر کردن هواپیمای مسافربری ایران در پیش راه خود ندیده است.))

- اعتراف به شکست

- ژنرال ماهر عبد الرشید از فرماندهان ارشد ارتش بعث عراق گفت: ایران در عملیات جاری خود از روش های نظامی نوینی استفاده کرده است و برخلاف توقع ، در شرایط جوی سختی که بارانهای شدید می بارید ، با استفاده از مردان قورباغه ای (غواص ها) و پیشقراولان رزمی ، حمله خود را به مواضع عراقی ها آغاز کرد.

- لطیف جاسم وزیر اطلاعات عراق در مصاحبه با القبس گفت: مسأله تصرف منطقه فاو از سوی ایرانیان به حدی آشکار بود که دیگر نمی توانستیم آن را منکر شویم و برای ما ممکن نبود که اعلام کنیم ایران وارد فاو نشده است.

- عدنان خیرا... وزیر دفاع عراق گفت: باز پس گرفتن شبه جزیره فاو از دست ایرانیان دشوار است

- سرلشگر وفیق السامرای رئیس اطلاعات ارتش عراق: خبر رسید ایرانی ها جزیره مهم الرصاص و شهر فاو را به تسخیر خود در آوردند ضربه سقوط فاو برای رهبران عراق و سرویس اطلاعات غافلگیرانه بود ایرانی ها اصل غافلگیری را به طور کامل به اجرا گذاشته بودند.

- ژنرال ماهر عبد الرشید گفت: فکر نمی کنم به این زودی ها عراق بتواند در این ارتباط (پس گرفتن فاو) کسب موفقیت سریعی را پیشبینی بنماید.
- فرمانده وقت سپاه هفتم عراق اظهار داشت: خارج ساختن نیروهای ایران از منطقه اشغالی در شبه جزیره فاو با وجود باتلاق های همیشه گل و باتلاق هایی که در اثر باران به وجود آمده است، کاری مشکل است

۱۱- نتایج عملیات:

- تصرف شهر فاو ۹۴۰ کیلومتر مربع از زمین های دشمن آزاد شد.
- تسلط بر اروند رود
- تهدید بندر ام القصر
- هم مرزی با کویت همسایه ی (حامی صدام)
- بسته شدن راه ورود عراق به آبهای آزاد دنیا از طریق خلیج فارس
- تأمین خور موسی و امکان تردد کشتی ها به بندر امام خمینی
- انهدام سکوهای پرتاب موشک عراق در منطقه فاو (۳ نقطه)

- خسارات عراق:

- ۵۰۰۰۰ کشته و زخمی ✂ ۳۰۰۰ اسیر

- انهدام تجهیزات و وسایل دشمن در این عملیات قابل ملاحظه بود:

- انهدام ۶۰۰ دستگاه تانک و نفربر ✂ انهدام ۵ فروند هلی کوپتر
- ✂ انهدام ۵۰۰ دستگاه خودرو ✂ انهدام ۱۵۰ قبضه توپ
- انهدام ۳۹ فروند هواپیما ✂ انهدام ۵ دستگاه مهندسی
- انهدام ۳ فروند ناوچه ✂ انهدام ۲ فروند ناوچه موشک انداز
- انهدام ۵۵ قبضه توپ پدافند هوایی

۱۲- بازتاب داخلی و خارجی عملیات:

- نشریه واشنگتن پست طی گزارشی نوشت:

((تصرف شبه جزیره فاو توسط نیروهای ایران و غافلگیری عراقیها ، بطوریکه هنوز هم موفق به بیرون راندن سربازان ایرانی از منطقه نشده اند، بغداد را سخت سرافکنده کرده است.))

- رادیو BBC طی تفسیری اظهار داشت:

ایران به خوبی در زمین از عهده نیروها بر آمد و تصرف این همه اراضی عراق، ضربه ای تحقیر آمیز به عراق وارد آورده است.

- اسوشیتدپرس طی گزارشی اعلام کرد:

تنها یک نبرد تن به تن می تواند ایرانی ها را از منطقه خارج کند در نخلستان ها تانک ها قادر به فعالیت نیستند و نیروی هوایی عراق نیز نمی تواند نیروهای استتار شده ایرانی را در منطقه شناسایی کند و بیرون راندن آنها کاری بسیار دشوار است.

- کارول رسیوتز محقق امریکایی اظهار داشت:

فوریه ۱۹۸۶ سپاه پاسداران و نیروهای بسیجی با موفقیت از شط العرب گذشتند و یک حمله گسترده نظامی را در فاو انجام دادند. این حمله عراقی ها را، که منتظر یک حمله گسترده به بصره بودند متعجب و غافلگیر کرد.

- کنت تیمرمن محقق امریکایی گفت:

نیروهای رزمنده ایرانی کاری کردند که تا آن زمان از نظر تمام ناظران نظامی غیرممکن بود. آنها به یاری هزاران رزمنده پاسدار از اروند رود گذشتند و شهر صنعتی فاو را تسخیر کردند حالا کویت در تیررس نیروهای رزمنده ایرانی است.

- هفته نامه نیوزویک معتقد است:

پیروزی اخیر ایران باعث گرایش صدام حسین به شوروی خواهد شد. اخیراً یک گروه هزار نفری از مستشاران نظامی روسی وارد بغداد شدند که اکثراً در واحدهای عملیاتی عراق و در خط مقدم جنگ مشغول به کار خواهند شد. این درحالی است که صدام حسین در سفر خود به مسکو در پاییز سال گذشته (۱۳۶۳) ، عاجزانه درخواست کمک های تسلیحاتی اساسی تری از شوروی کرده بود.

- تغییر در ماهیت سیاسی جنگ

از نظر سیاسی ، تبعات ناشی از فتح فاو به منزله تغییر در ماهیت سیاسی جنگ نیز بود. بدین معنا که اتخاذ استراتژی دفاع مطلق از سوی عراق ، پس از فتح خرمشهر ، با این هدف بود که جنگ در روند فرسایش ،

سرانجام منتهی به پذیرش صلح از سوی ایران خواهد شد. ولی فتح فاو و ارتقاء موقعیت سیاسی و نظامی ایران در شمال خلیج فارس ، عملاً منجر به پیدایش شرایط جدیدی شد که هیچ گونه مطابقتی با مشخصه های جنگ فرسایشی نداشت.

به دنبال تغییر توازن به نفع ایران، شورای امنیت سازمان ملل در ۱۳۶۴/۱۲/۳ به تهیه پیش نویس (اول) و صدور یک بیانیه مهم اقدام نمود و این پیشنهاد را با مخالفت آمریکا و فرانسه رو به رو شد.

- سرانجام پیروزی های بدست آمده در عملیات والفجر ۸ و اقدامات دیپلماتیک جمهوری اسلامی ایران منجر به آن شد که شورای امنیت در پیش نویس اولیه، قطعنامه بعدی (دوم) گامی به سوی خواسته های بحق ایران بردارد.

والسلام علیکم ورحمه ا...و برکاته

برادر کوچکتان

پاسدار مهدی امینی

منابع و مآخذ :

۱- مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ)

۲ - سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس سپاه و بسیج

عملیات والفجر ۸ در یک نگاه
عملکرد لشکر ۲۷ محمدرسول الله (ص)

تاریخ عملیات	رمز عملیات	منطقه عملیات
۱۳۶۴/۱۱/۲۰	یافاطمه الزهرا (س)	منطقه عملیاتی فاو

اهداف عملیات :

کوتاهی دست عراق از خلیج فارس، پاکسازی اروندرود، دور کردن آتش از شهرهای آبادان و خرمشهر و آزادسازی فاو

مناطق و تاسیسات آزاد شده :

بندری و اسکله فاو ، تاسیسات نفتی شمال و غرب فاو ، کارخانه تصفیه نمک ، مرکز پشتیبانی و پایگاههای نیروی هوایی عراق ، سکوهای پرتاب موشک

یگانهای عمل کننده لشکر ۲۷ محمدرسول الله (ص) :

ردیف	نام یگان	نام فرمانده	ردیف	نام یگان	نام فرمانده	نام فرمانده	نام یگان
۱	گردان بلال	-----	۱۲	گردان میثم	-----	۲۳	واحد پدافند
۲	گردان ابوذر	-----	۱۳	مدیریت داخلی	محمد رضا حسینی پناهنده	۲۴	واحد پرسنلی
۳	گردان انصار	-----	۱۴	واحد تعاون	علیرضا فروزش	۲۵	واحد تبلیغات
۴	گردان حبیب	محمد حسن محقق	۱۵	حد طرح و عملیات	سعید سلیمانی	۲۶	واحد تدارکات
۵	گردان حمزه	محمود امینی	۱۶	ذوالفقار (ادوات)	رضا نامی	۲۷	واحد توپخانه
۶	گردان سلمان	علی میر کیانی	۱۷	واحد اطلاعات	سعید مهتدی	۲۸	واحد عقیدتی
۷	گردان عمار	ابراهیم اصفهانی	۱۸	واحد آموزش	اسد الله پازوکی	۲۹	یگان دریایی
۸	گردان کامیل	احمد شاهسونند	۱۹	واحد بسیج	بلا محمد حسین مشیری	۳۰	گردان تخریب
							منصور رحیمی

۹	گردان مالک	نصرت اکبری	۲۰	واحد بهداری	مد حسین مردی مقانی	۳۱	یگان زرهی	غلامرضا شریفی
۱۰	گردان شهادت	علی اصغر صفرخانی	۲۱	واحد مخابرات	مدحسین بهشتی			
۱۱	گردان مسلم	شهرابی	۲۲	واحد مهندسی	بید محمد حسینی			

توضیح: برادران اصفهانی، حسینی پناهنده و فروش در این عملیات به درجه رفیع شهادت نائل آمده اند.

*گزیده ای از فرمایشات امام خامنه ای (حفظه...) در رابطه با عملیات والفجر ۸

((...ما والفجر ۸ را که حرکت نشدنی و باورنکردنی است، داشتیم: درحالیکه ماهواره های آمریکایی برای عراق کار می کردند: اطلاعات به آن کشور می دادند یعنی دائماً قرارگاه های جنگی رژیم بعثی با دستگاه های خبری آمریکایی و با ماهواره هایشان مرتبط بودند و آن ماهواره ها نقل و انتقال و تجمع نیروهای ما را ثبت می کردند بلافاصله به آنها اطلاع می دادند که ایرانی ها کجا تجمع کرده اند و کجا ابزار کار گذاشته اند. حتماً می دانید که اطلاعات در جنگ، نقش بسیار مهم و فوق العاده ای دارد؛ اما زیر دید این ماهواره ها، ده ها هزار نیرو رفتند تا پای اروند رود و دشمن نفهمید با شیوه های عجیب و غریبی که می دانم شماها چیزی از آن نمی دانید. اینها با کامیون، وانت، به شکل های گوناگون، مثل اینکه گویا هندوانه بار کرده اند، توانستند ده ها هزار نیروی انسانی را با پوشش های عجیب و غریب و در شب تاریکی که ماه هم در آن شب ها نبود، به کناره اروند رود منتقل کنند...))